

Møte med studenten

Etikk i veiledning

Veiledning er en etisk handling

I møte med den andre, får jeg en annens liv i min hånd
Dette er ikke noe jeg velger, men det er virkeligheten
Jeg kan ikke velge det bort.
Dette er mitt ansvar, og min etiske fordring
(Løgstrup, 1975).

Å lytte til den andres beste

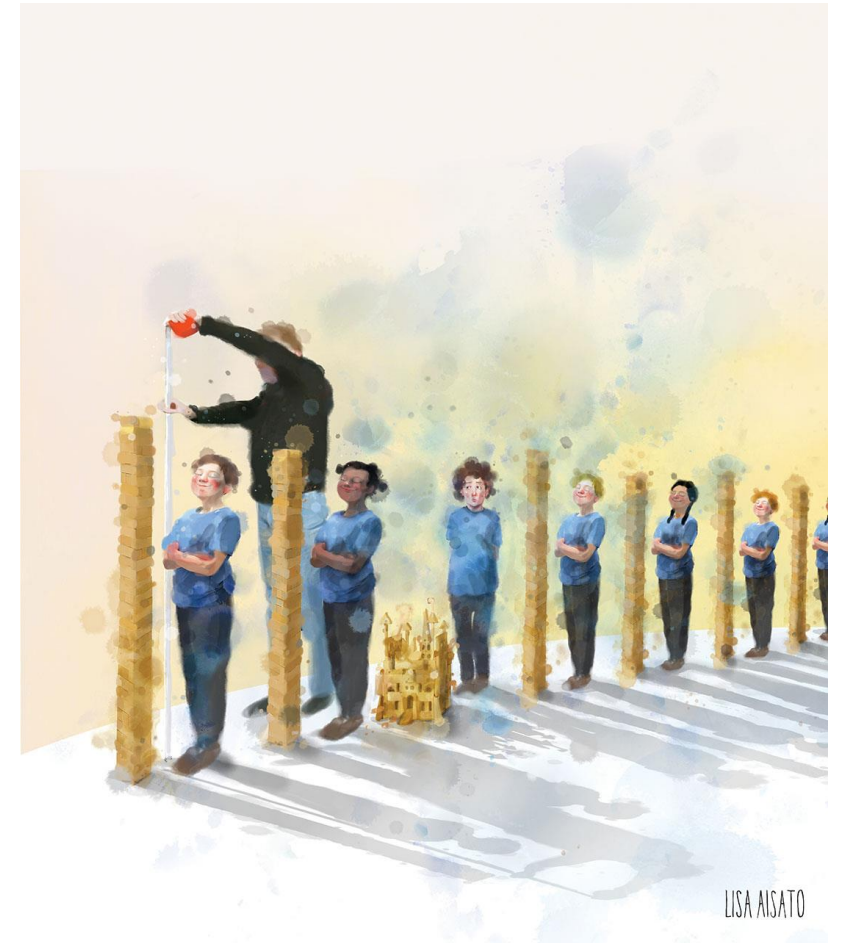
Å lytte til studenten- den Andre

- Å la møtet med den andre forme dine spørsmål
- Aktiv lytting for å kunne formulere spørsmål, ikke for å produsere svar
- Stilne sine «egne» stemmer
- Å møte veisøker med en genuin nysgjerrighet og interesse- en væremåte
- Undring uten spørsmål- Fortell....Fortell mer.....Utdyp gjerne.....
- Innta en ikke- vitende posisjon

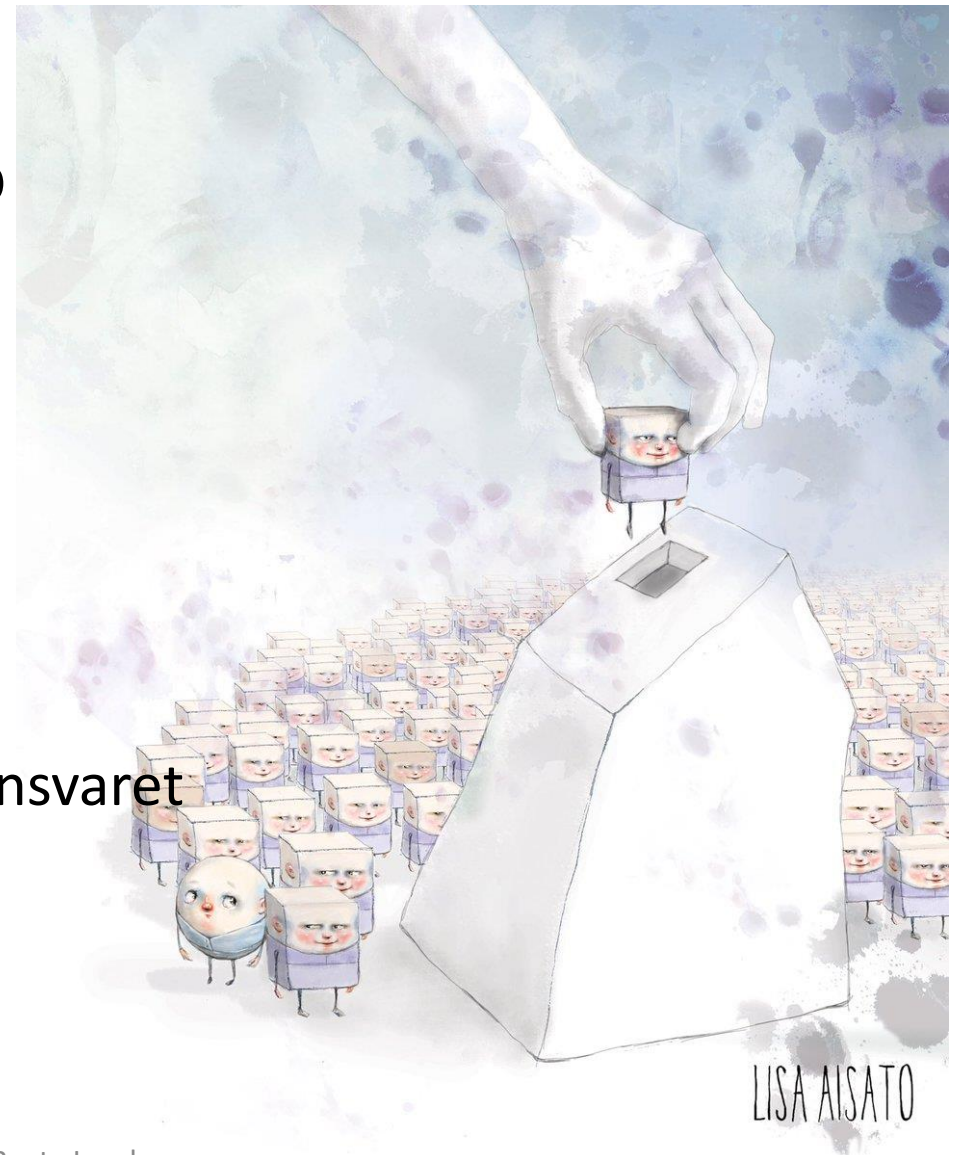
«Stemmer» i veiledning

- Erfaringer
- Følelser
- Holdninger
- Samfunnets normer
- Kunnskap
- Kompetanse
- Forventninger
- Ansvar og mandat

Hva hører du når du lytter? Hvem blir du når du svarer?

- Studenten, som et likeverdig subjekt
- Jeg- det forhold/ jeg-du forhold (Buber, 1967)
- Å lytte er en begynnelse for å kunne svare- ta ansvaret for du`ets annerledeshet
- Menneskets etiske ansvar er å lytte fremfor å snakke (Gibbs, 2000)

Hva hører du når du lytter? Hvem blir du når du svarer?

- Etske dimensjoner ved å være lydhør og å lytte
- Sammenheng mellom å lytte og det å være i stand til å svare?
- Å høre ulike «stemmer» i veiledningen
- Å lytte *frem* den andre og den andres fortellinger

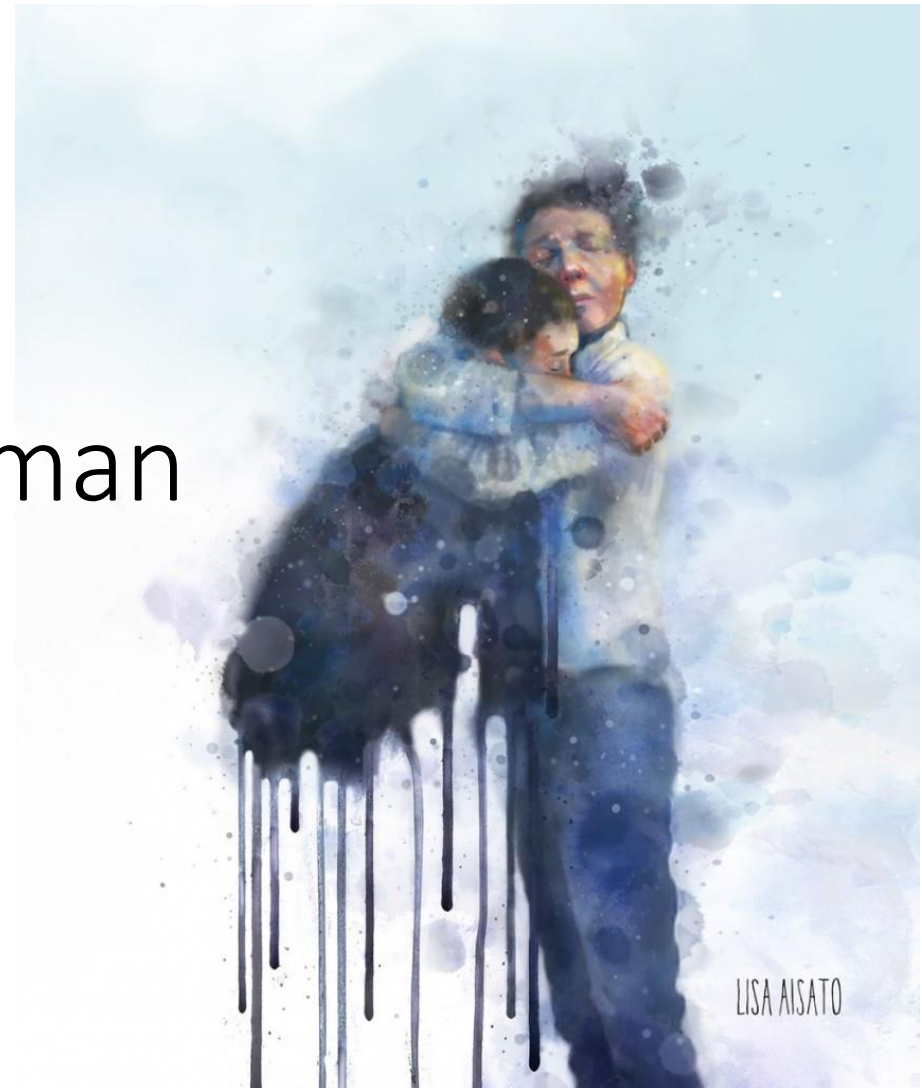
Å lytte til den andre

- Å lytte er å erkjenne at du er nysgjerrig på andres kunnskap og historier.
- Å lytte er selv være stille for å kunne høre den andre.
- Å lytte er ikke en teknikk, det må være en grunnleggende interesse i både person og sak.
**En lyttende holdning-
et oppmerksomt nærvær.**
- Å lytte er å bygge relasjon og tillitt.

Å være grepet før man
begriper

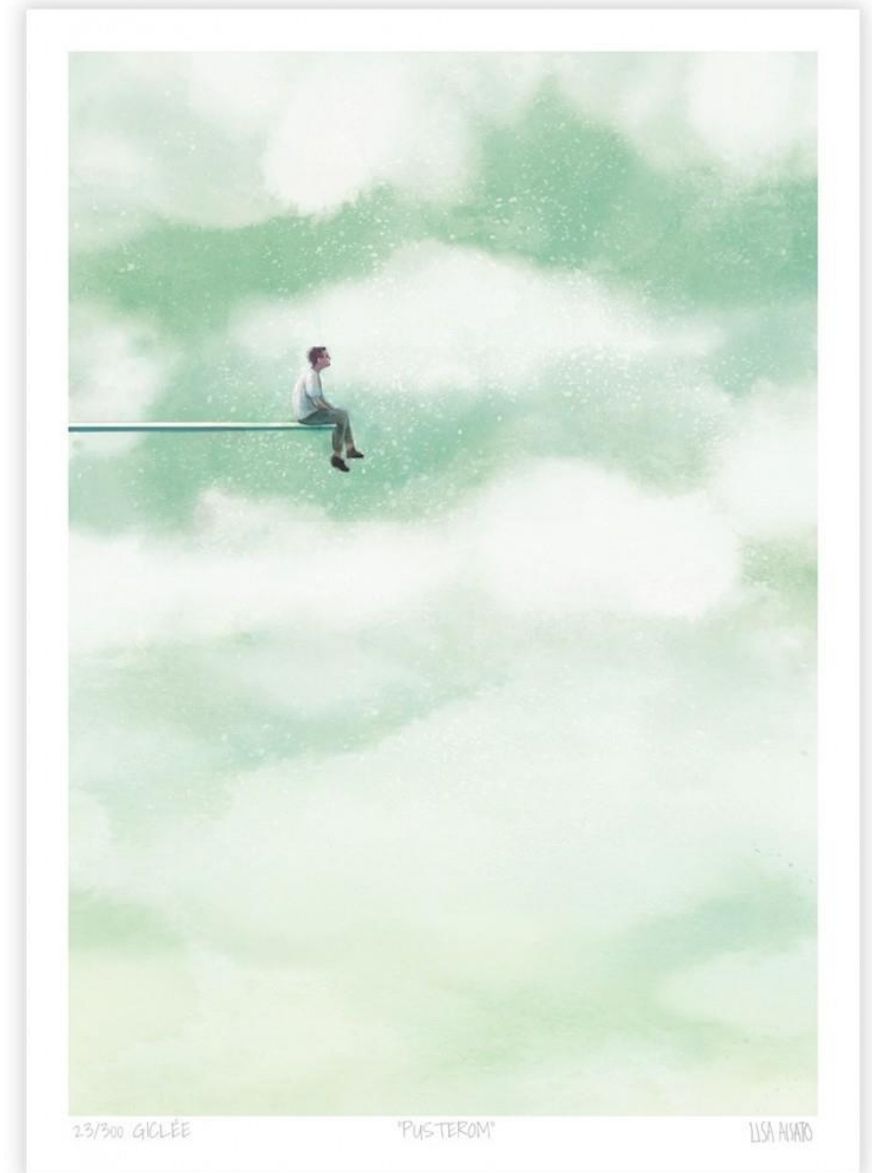

For å kunne erfare faglig veiledning må jeg la veiledningen ta ***tak i meg, la den berøre, bevege meg, la den skje med meg.***

Det handler om ***mot til å våge, holde ut og tåle å stå i et undringsfellesskap , i en refleksjon basert på den andres eller hverandres tanker, følelser og handlinger.***

Det handler om ***modige møter***, hvor vi (veisøker og veileder) ***våger å gi slipp på noe som hindrer oss å være fagpersoner eller hele mennesker.*** Det rommer en oppriktighet for oss selv og ***kjærlighet for den andre.***

(Karlsson & Oterholt, 2010).

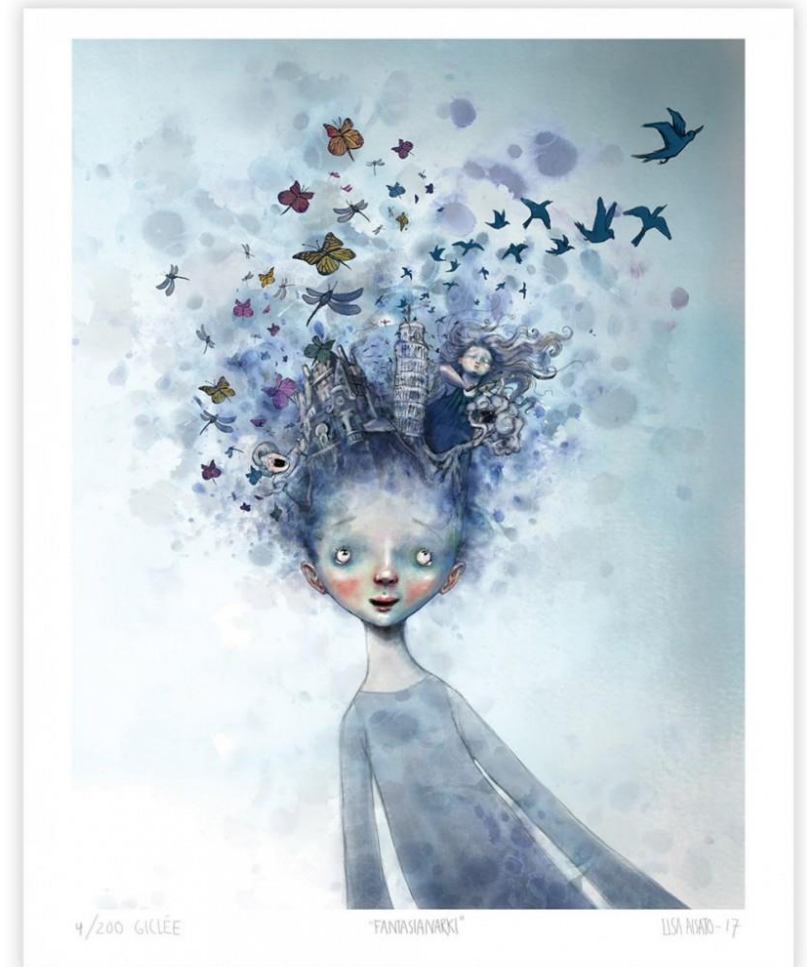

«Veisøkerne er positive for meg, for ingen er like, og jeg må hele tiden øve meg på å se den som kommer inn som et unikt menneske. De kan sette i gang følelser som jeg må lære meg å takle.»

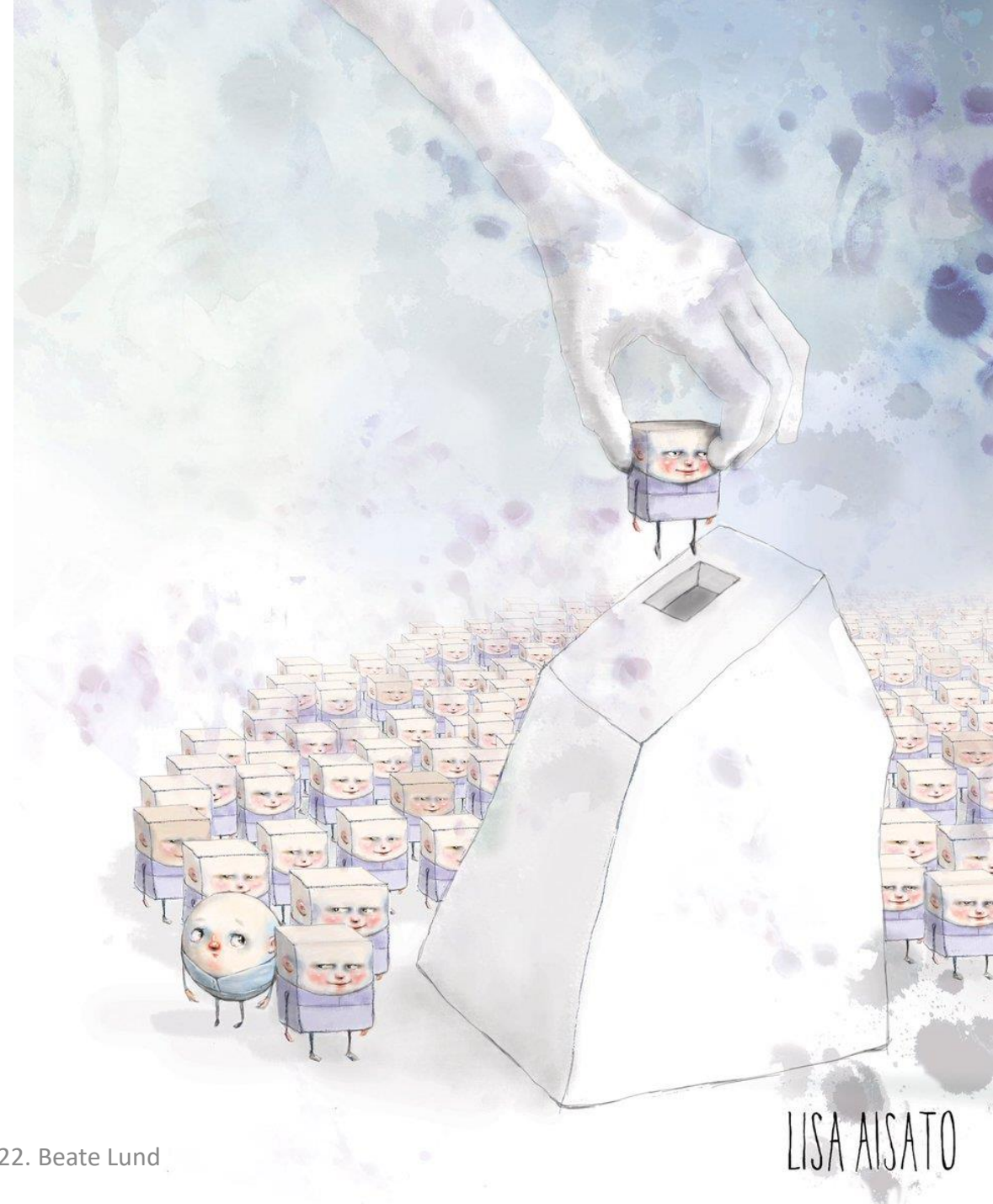
Å avgrense: Skille mellom sine egne og andres opplevelser, erfaringer. Avgrensningen, ikke for å skape avstand men kunne gå inn i prosesser som hele tiden kan skape noe nytt.

Et møte med et DU, vil alltid føre til involvering og deltakelse.

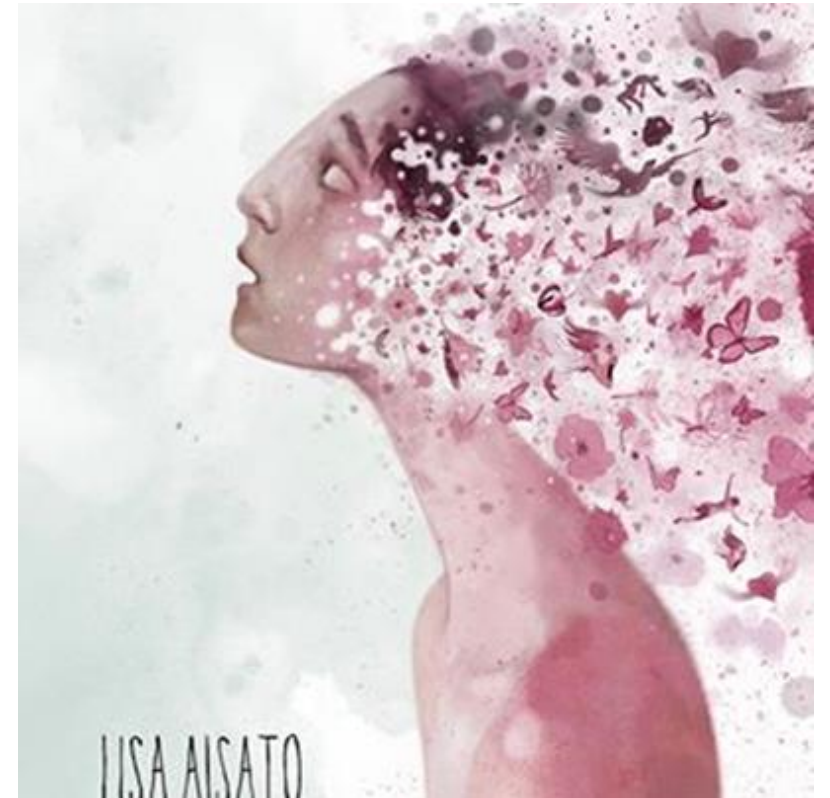
(Karlsen, 2014, s. 22).

Det er ikke interessant om det utøves makt i veiledningsforholdet, men hvordan makten oppleves.

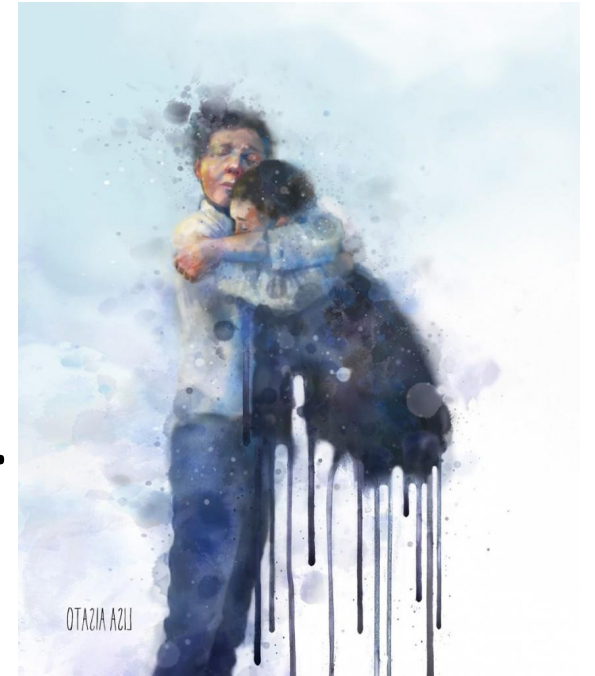

*Den enkelte har aldri med et andet menneske at gøre uden at han holder noget av dets liv i sin hånd. **Det kan være meget lidt, en forbigående stemning, en oplagthed, man får til at visne, eller som man vækker, en lede man uddyber eller hæver.** Men det kan også være forfærdende meget, så det simpelthen står til den enkelte, om den andens liv lykkes eller ej (Løgstrup, 1956).*

Roller og posisjoner i veiledning

- Veilederen har en potensiell **definisjonsmakt** og kan bruke sin rolle til å avgjøre ulike aspekter av veiledningen.
- Makten i veilederens stilling eller **posisjon kan påvirke** maktforholdet i veiledningen.
- Selve **betegnelsen veileder** kan si noe om hvem det er i relasjonen veisøker og veileder som har **innflytelse og makt**.
- Veileder kan innta en **ikke- vitende posisjon** for å utjevne maktforholdet- oppriktig nysgjerrighet og tilstedeværelse.

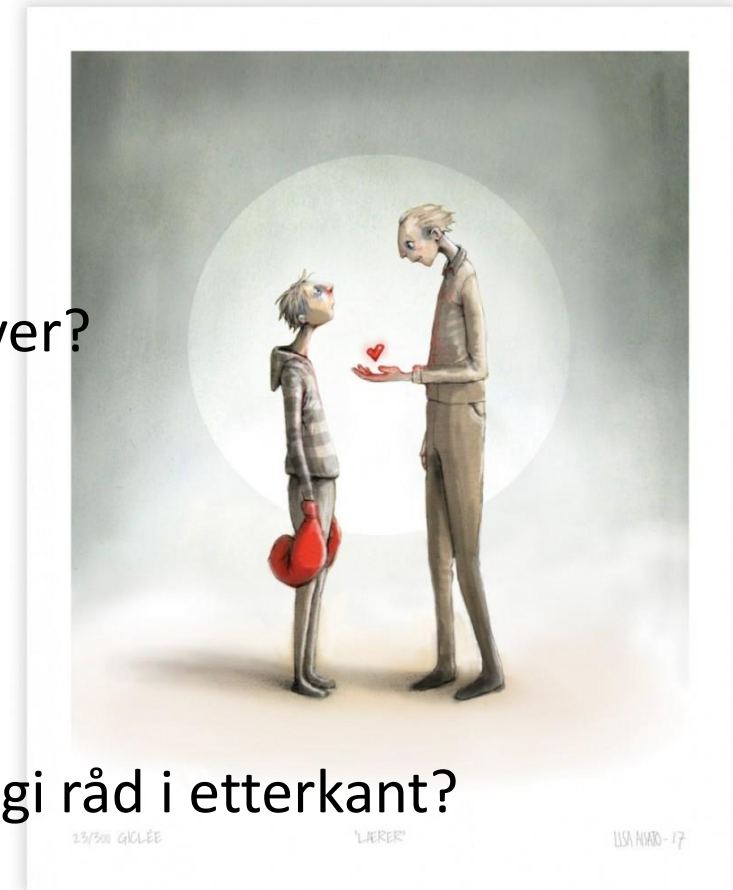

Øvelse: Å lytte til den andres fortelling

1. Alle tar med seg en gjenstand som har betydning for dem til denne dagen/øvelsen.
2. Hver og en i gruppen deler sine tanker/sin fortelling om gjenstanden de har med seg- ca. 5 min hver.
3. De som hører på kan gjøre seg noen stikkord mens de lytter:
Hva blir jeg berørt av?
Hvilke tanker får jeg? Følelser? Reaksjoner? Hva undres jeg over?

I felles rom i zoom/ avrundning siste 5 min:

- Hvordan var opplevelsen av å lytte til den andres fortelling?
- På hvilke måter kan det ha betydning for hvordan du lytter om det er en kollega eller en student?
- Hvordan var det kun å lytte uten å ha fokus på å veilede eller gi råd i etterkant?

Litteratur:

Botnen Eide S., Grelland, H. H., Kristiansen, A., Sævareid, H.I & Aasland, D.G. (2008). *Til den andres beste. En bok om veiledningens etikk*. Gyldendal Akademisk.

Jensen, P. & Ulleberg, I. (2019). *Mellom ordene. Kommunikasjon i profesjonell praksis*. Gyldendal.

Karlson, B. & Oterholt, F. (2010). *Fenomener i faglig veiledning*. Universitetsforlaget.

Illustrasjoner av Lisa Aisato